

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
24/5226
Deres ref.

Oslo,
17.10.2024

Styremøte 5/24, 24. oktober - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 5/24.
Møtestart torsdag 24. oktober kl 10:00 i Forskningsrådets lokaler.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@rcn.no

Vel møtt til møtet!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

Dato**Sted**

Torsdag 24. oktober 2024. kl 10-16 Forskningsrådets lokaler,

Sak S 55/24	Godkjenning av sakslisten	10:00-
Sak S 56/24	Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 4/24,	
Sak S 57/24	Spørsmål om habilitet	
Sak S 58/24	Skriftlige orienteringer, inkl. nye oppdrag Muntlige orienteringer	- 10:45
Sak S 59/24	Seminar: Fremtidens virkemidler - hva krever fremtidens utfordringer og muligheter av våre virkemidler? Hvordan skape mer kraft, fart og retning gjennom våre ordninger? Diskusjon med utgangspunkt i presentasjoner i møtet.	10.45 – 12.30
	LUNSJ	12:30 – 13:15
Sak S 60/24	Budsjettforslag 2026 del1	13.15 – 14.00
Sak S 61/24	Tertialrapport 2. tertial, <i>u.off</i> §13	14.00 – 14.30
Sak S 62/24	Tilleggsoppdrag internrevisjon - vedlegg	14.30 – 14.45
Sak S 63/24	Eventuelt	15:00 – 15:05
Sak S 64/24	Vedtaksprotokoll godkjennes	15:05 – 15:10
Sak S 65/24	Oppsummering - Dialog mellom styret og adm. direktør	15:10 – 15:30

Jurymøte Innovasjonsprisen kl 15:30 – 16:00

Norges forskningsråds styre, møte 4/2024

Dato
12.09.2024

Sted
Teams-møte

Til stede

Gunnar Bovim – leder
Birger Vikøren – nestleder
Gunnar Hovland
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg
Iselin Marstrander
Paula Eerola
Per Arne Karlsen, valgt av de ansatte
Lena Cappelen Endresen, vara for Per Magnus Kommandantvold, valgt av de ansatte

**Til stede fra
Forskningsrådet**

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Jesper W. Simonsen, områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Benedicte Løseth, områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Eva Irene Falleth, områdedirektør Bærekraftig samfunnsutvikling
Christian Haug-Moberg, pressesjef
Stig Slipersæter, avdelingsdirektør
Kristin Oxley, seniorrådgiver/referent

Sak S-46/24 Budsjettforslag 2026, del 1: Spesialrådgiver Nina Therese Maubach
Sak S-48/24 Tilbakemelding etter etatsstyringsmøte i KD – oppfølging og sak S-50/24
Godkjenning av eiendomsbudsjett 2024: Spesialrådgiver Randi Myhre
Sak S-49/24 Internrevisjon: Avdelingsdirektør Heidi Eriksen og Jonas Gaudernack,
Partner PWC

Sak S- 42/24
Vedtak:

Godkjenning av sakslisten
Styret godkjenner sakslisten.

Sak S-43/24

Godkjent møteprotokoll fra Styremøte 3/24

Sak S-44/24

Vedtak:

Spørsmål om habilitet
Ingen inhabilitet meldt.

Sak S-45/24

Orienteringer
Skriftlige og muntlige orienteringer

Skriftlige:

- Forskningsrådets arbeid med fagevalueringer
- Svar på bestilling om behov for tungregnekraft for forskning og kunstig intelligens
- Svalbardmelingen
- Ny 21-strategi for forskning og innovasjon på energiområdet.
- Samfunnsoppdrag for bærekraftig fôr

-
- Oppdrag fra NFD; FoU-strategi for landbaserte mineraler
 - Oppdatering om KI-milliarden
 - Revisjonsberetning for Norges forskningsråd 2023
 - Revisjonsberetning for Eiendomsfondet 2023

Muntlige:

- Møte med ledelsen i norske konsern

Styret tar informasjonen til etterretning.

Vedtak:

Sak S 46/24 **Budsjettforslag 2026, del 1** (*unntatt offentlighet etter Offentleglova § 14*)

Saksgrunnlag:

Budsjettforslag 2026 del 1 utkast

Vedtak

Forskningsrådets innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026 skal bidra til å realisere langtidspanen for forskning og høyere utdanning 2023-2032 samt ivareta nye kunnskapsbehov som ikke er omtalt i langtidspanen.

Styret ber administrasjonen arbeide videre med saken i tråd med diskusjonen i styrets møte.

Sak S 47/24 **Et helhetlig forskningssystem for forsvar, sikkerhet og beredskap**

Saksgrunnlag:

- Oppdragsbrev
- Rapport
- Vedlegg til rapport

Vedtak

På bestilling fra Forsvarsdepartementet og Kunnskapsdepartementet har Forskningsrådet, Forsvarets forskningsinstitutt (FFI) og Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM) levert en felles rapport Et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermert og gradert forskning om hvordan forskningssystemet må innrettes for også å håndtere skjermingsverdig og gradert forsknings- og teknologisamarbeid.

Styret stiller seg bak rapporten og dens anbefalinger, og ber administrasjonen arbeide videre med å realisere anbefalingene. Styret ber om å bli holdt orientert om utviklingen på feltet og bli forelagt eventuelle prinsipielle spørsmål som kan komme i den videre oppfølgingen.

Sak S 48/24 **Tilbakemelding etter etatsstyringsmøte i KD – oppfølging**

Saksgrunnlag:

Etatsstyring 2024: Tilbakemelding til Norges forskningsråd på ambisjoner og måloppnåelse.

Vedtak:

Styret konstaterer at Kunnskapsdepartementet gir Forskningsrådet en positiv tilbakemelding på virksomheten i 2023. Styret ber administrasjonen vurdere hvordan de enkelte punktene i tilbakemeldingen følges opp.

Sak S 49/24	Internrevisjonen
	Saksgrunnlag: <ul style="list-style-type: none">• Internrevisjonsavdelingens sluttrapport 2.halvår 2023 og 1.halvår 2024• Forslag til internrevisjonsplan høsten 2024
Vedtak:	<p>Styret tar internrevisjonsavdelingens sluttrapport til etterretning.</p> <p>Styret vedtar revisjonsplan for andre halvår 2024, med en revisjon av tilgangsstyring, anskaffelsesområdet og internkontroll knyttet til finansiell oppfølging og rapportering.</p> <p>Styret ber internrevisjonen om å fremlegge revisjonsplan for 2025 på Styrets møte i desember 2024 og årsrapporten for 2024 i mars 2025.</p> <p>Styret ber administrasjonen om en skriftlig orientering om prosjektet iFront på Styrets neste møte.</p>
Sak S 50/24	Godkjenning av eiendomsbudsjett 2024
Vedtak:	<p>Styret har fått seg forelagt budsjett for eiendomsfondet for 2024 knyttet til Forskningsrådets forvaltning av statens eiendommer i Gaustadbekkdalen i Oslo, oppdatert med regnskapstall pr 19.08.24.</p> <p>Styret vedtar budsjett for Eiendomsfondet for 2024.</p> <p>Styret støtter at administrasjonen har startet en dialog med Kunnskapsdepartementet om framtidig forvaltning av eiendommene og eiendomsfondet, og ber administrasjonen komme tilbake til styret om status i saken i et senere møte.</p>
Sak S 51/24	Godkjenning av revidert instruks: Fullmakter i Forskningsrådet
	Saksgrunnlag: Fullmakter i Norges forskningsråd
Vedtak:	<p>Dokumentet <i>Fullmakter i Norges forskningsråd</i> omhandler hvilke organer som har fullmakt til å tildele midler i Forskningsrådets investeringsvirksomhet, samt enkelte beslutningsfullmakter knyttet til driften av porteføljestyrene. Det er behov for å oppdatere dokumentet etter at ansvaret for flere investeringsbeslutninger ble flyttet fra styret til porteføljestyrene, samt oppdatere begrepsbruken og beskrivelse av virkemidler.</p> <p>Styret godkjenner dokumentet <i>Fullmakter i Norges forskningsråd</i> datert 12/9/2024.</p> <p>Administrasjonen får fullmakt til å foreta språklige justeringer i dokumentet.</p>
Sak S-52 24	Eventuelt
Sak S-53/24	Godkjenning av møteprotokollen
Vedtak:	Styret godkjenner møteprotokollen.
Sak S-54/24	Oppsummering
Vedtak:	- Dialog mellom styret og adm. direktør

Sak S 58/24

Skriftlige orienteringer

Til
Styret

Ansvarlig direktør
Jesper W. Simonsen

Saksbehandler
Stig Slipersæter

Fra
Administrerende direktør

Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur

Porteføljestyret for samisk samfunn og kultur har en funksjonstid ut utgangen av 2025, mens øvrige porteføljestyre er oppnevnt ut 2027. For å sikre en synkronisering med oppnevningsperioden for øvrige porteføljestyre, vil det oppnevnes et porteføljestyre for samisk samfunn og kultur for perioden fra 1. januar 2026 til 31. desember 2027. Administrasjonen har hatt dialog med Sametinget, og har fått støtte for denne løsningen. Det legges opp til en delvis fornyelse av porteføljestyret siden flere medlemmer har vært oppnevnte i minst to sammenhengende perioder. Samtidig er det viktig å ivareta kontinuitet i porteføljestyrets arbeid og porteføljestyrets habilitet. Styret vil få seg forelagt sak om oppnevning av nytt porteføljestyre for samisk samfunn og kultur høsten 2025. Sametinget konsulteres før saken fremmes til Styret.

Kunnskapsoppsummeringer om areal, naturmangfold og klima

Etter initiativ fra Forskningsrådets satsinger på klima og landbasert miljø lyste vi i 2022 ut [Kunnskapsoppsummering om areal, naturmangfold og klima](#). To prosjekter ble finansiert og sluttrapporter med sammendrag for beslutningstakere foreligger her: [Kunnskapsoppsummering om arealbruk, naturmangfold og klima \(Vestlandsforskning\)](#).

[Effekter av arealbruk og arealendringer på biomangfold, økosystemtjenester og karbonlagring: Et systematisk kart og beslutningsstøtteverktøy \(NINA\)](#).

Resultatene ble først presentert i faglunsj for departementene i KLD i juni, deretter under Arendalsuka. Prosjektlederne har skrevet kronikk i Forskersonen og fått tilsvar fra Forskningsrådet. Vi bruker resultater og anbefalinger i rapportene i Forskningsrådets videre arbeid med investeringer og andre prioriteringer, bl.a. i Arealer under press og relaterte utlysninger.

SFI - ny utlysning, skjerpede krav

Bakteppet: Sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI) er et instrument for langsiktig finansiering av samarbeid mellom FoU-aktive bedrifter og forskningsinstitusjoner for kompetanseløft, teknologi-overføring, internasjonalisering og forskerutdanning. Det pågår nå en undersevaluering av 22 SFier som ble igangsatt under pandemien, og det er også utlyst midler til 8 nye SFier. Evalueringer og erfaringer ligger til grunn for denne utlysningen.

Videreutvikling av SFI: Porteføljestyret for innovasjon har vedtatt en to-trinns søknadsprosess inkl. intervju med søkere før vedtak om tildeling av nye SFier. Porteføljestyret vil i prosessen vektlegge forankring og aktiv deltagelse fra bedrifter i sentrene. Det vil også legges vekt på privat-offentlig samarbeid, spredning på domener, og komplementaritet til andre sentre i tillegg til standard kvalitetskrav. Det kom 96 søknader til trinn 1 (hvorav 1/2 parten fra to institusjoner) med god domenespredning, og inntil 30 vil inviteres til å trinn 2. Søknadsfrist for trinn 2, intervjufasen og tildeling vil skje i 2025.

Tiltak for å adressere kommuners kunnskapsbehov

Bakteppet: Norske kommuner har gjennom KS (Kommunene sentralforbund) adressert og aggregert sine behov for forskningsbasert kunnskap for å utvikle bedre og mer effektive helsetjenester. Kommunene møter store utfordringer knyttet til demografi, inkludering, kapasitet, kompetanse – og økonomi.

Nytt tiltak: I samarbeid med KS og Kreftforeningen har Forskningsrådet lyst ut 150 mill. kroner iht. utforforingsbildet. Prosjektene omfatter samarbeid mellom flere kommuner, ledes av forskningsinstitusjon eller kommune, og minimum 30 % av midlene skal gå til hver av disse. Det er søkt om nær 2 mrd. kroner fra hele 159 av landets 357 kommuner, fra de aller minste til de største er med. De 159 dekker 78 % av landets befolkning. Søknadsfristen var i september, og tildelingene skjer i desember. Dette tiltaket med formalisert samarbeid med KS, aggregering av kunnskapsbehov og målrettet utlysning har motivert og mobilisert bredt, og kan vurderes for andre områder der kommune-Norge har kunnskapsbehov.

Status for norsk polarforskning: to nye rapporter

På oppdrag av Forskningsrådet har to nye rapporter som beskriver status for norsk polarforskning blitt publisert: 1. *Norwegian Polar Research, High North Research and Research in Svalbard (2022)* av SSB og 2. *Mapping Norwegian Polar and Svalbard Research: Bibliometric Indicators and Research Statistics (2018-2022)* av NIFU.

1. Forskningsrådet har gjennomført en ressurskartlegging av norsk polarforskning hvert fjerde år siden 2002., som inkluderer FoU-årsverk og kostnader til infrastruktur brukt til polarforskning. Kartleggingen skiller mellom forskning på tre geografiske områder: Arktis og Antarktisk (polarforskning), Nordområdene og Svalbard. Årets ressurskartlegging viser at den totale ressursinnsatsen i polarområdene, nordområdene og Svalbard går ned siden forrige kartlegging i 2018. I korte trekk, er det en 23% nedgang i nordområdeforskningen, 17% i polarforskningen og 40% i Svalbardforskningen. Likevel har mange av de største instituttene, både i UoH- og instituttsektoren med enkelte unntak, opprettholdt aktiviteten. Næringslivet har redusert aktiviteten betydelig.

2. NIFUs publiseringsanalyse (2013-2022), med nøkkeltall for norsk polarforskning og norsk- og utenlandsk forskning på Svalbard i 2022, viser en tilsvarende trend ved at det er en nedgang i publiseringsvolumet i Norge sammenlignet med forrige kartlegging. Norge er likevel blant de største bidragsyterne til polarforskning med 5.2% av den globale vitenskapelige kunnskapsproduksjonen., men at Norge likevel har falt fra 5. plass til 7. plass som global bidragsyter. Denne endringen skyldes at Kina og Russland har hatt en betydelig økning i polarforskning målt ved vitenskapelig publisering. En del av denne økningen kan tilskrives større vekt på publisering i internasjonale fremfor nasjonale tidsskrifter. NIFU-rapporten viste også at Norge er den klart største nasjonen når det gjelder vitenskapelig publisering på Svalbard med over dobbelt så mange artikler som den nest største nasjonen Polen. 40% av alle Svalbardartikler har også minst én norsk medforfatter fra norske institusjoner, viser rapporten.

Norge deltar i det internasjonale polaråret

Regjeringen gir sin tilslutning til en aktiv og tydelig norsk deltakelse i det femte internasjonale polaråret (IPY), som er berammet i 2032-2033. Forskningsrådet og Norsk Polarinstitutt har fått i oppdrag fra Kunnskapsdepartementet og Klima- og miljødepartementet om å etablere en planleggingskomite og lede planleggingen fra høsten 2024 frem mot 2032 i dialog med ansvarlige departement (KLD, KD og UD).

På sikt skal Forskningsrådet etablere et nasjonalt IPY-sekretariat med hovedansvar for å koordinere og organisere den norske innsatsen som ved forrige IPY. Norsk polarinstitutt skal lede en nasjonal faglig IPY-komité med sentrale representanter fra det norske polarforskningsmiljøet. Departementene forventer at planleggingen og organiseringen av IPY vil ha et omfang på 3-4 millioner kroner i året på sikt, men legger til grunn at Forskningsrådet og NP setter av ressurser innenfor egne rammer i startfasen (2024-2025). Økte midler for å ivareta IPY-satsingen fremmes i den ordinære årlige budsjettprosessen overfor respektive departementer. Se også vedlegg 1.

Behov for tungregnekraft for forskning, offentlig forvaltning og kunstig intelligens

Utredningsoppdrag fra KD, se vedlegg 2

Oppstart av arbeidet med en tverrgående FOU-strategi om kunnskap om likestilling og diskriminering

Oppdrag fra KUD, se vedlegg 3

Det kongelege kunnskapsdepartement
Det kongelege klima- og miljødepartement

Ifølgje liste

Dykkar ref

Vår ref

Dato

23/214-

18. september 2024

Planlegging av norsk deltaking i det internasjonale polaråret 2032-2033

Regjeringa har i tråd med Noregs forvaltaransvar over norsk territorium og strategiske interesse i dei polare områda, gitt si tilslutning til norsk deltaking i det internasjonale polaråret 2032-2033 (IPY).

Planlegginga fram mot 2032 vil skje i dialog mellom relevante departement, særleg Kunnskapsdepartementet, Klima- og miljødepartementet og Utanriksdepartementet, og Noregs forskingsråd og Norsk Polarinstitut.

Vi ber om at Forskingsrådet og Polarinstitutet etablerer ein nasjonal planleggingskomite og leier planlegginga frå hausten 2024 og fram mot 2032, i dialog med ansvarlege departement.

På sikt foreslår vi at Forskingsrådet får ansvar for eit nasjonalt IPY-sekretariat for nasjonal organisering og koordinering, som ved forrige IPY. Forskingsrådet får òg ansvar for handtering av søknadsprosessar og tildeling av prosjekt. Vi foreslår vidare at det blir sett ned ein fagleg IPY-komité, sett saman av institusjonar og ressurspersonar med fagleg spisskompetanse, og at den vert leia av Polarinstitutet.

Departementa forventar at planlegging og organisering av IPY vil ha eit omfang på om lag 3-4 mill. kroner årleg på sikt. I startfasen (2024-2025) legg vi til grunn at Forskingsrådet og Polarinstitutet sett av ressursar innanfor egne budsjetttrammer.

Søknad om auka løyving for å vareta meirarbeidet med IPY etter 2025 kan fremmast i den ordinære årlege budsjettprosessen overfor dei respektive departement. For forskingsrådet bes det fremmast i tråd med [Retningslinjer for styring av virksomhetskostnader i Forskingsrådet \(kap. 285 post 55\)](#). Vi forventar på same måte at forslag om omfang og

innretning på norsk forskning i samband med IPY blir fremma i form av satsingsforslag til statsbudsjettet i åra fram mot 2032.

Vi ber Forskingsrådet i samråd med Polarinstituttet om å kalle inn til eit felles oppstartsmøte med ansvarlege department samt Utanriksdepartementet i løpet av hausten for å drøfte mandat for arbeidet og diskutere vidare samarbeid, etter at den nasjonale planleggingskomiteen er etablert. Me ber Forskingsrådet og Polarinstituttet om å laga utkast til eit mandat som kan diskuterast i møtet.

Med helsing

Audun Digerud
avdelingsdirektør

Aud Ingvild Slettebøen
avdelingsdirektør

Dokumentet er signert elektronisk og har derfor ikkje handskrivne signaturar

Adresseliste

Norges forskningsråd	Postboks 564	1327	LYSAKER
Norsk Polarinstitut	Postboks 6606	9296	TROMSØ
	Langnes		

Norges forskningsråd
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref

Dato

24/5571-

4. oktober 2024

Utredningsoppdrag: Behov for tungregnekraft for forskning, offentlig forvaltning og kunstig intelligens

Kunnskapsdepartementet (KD) viser til brev datert 5. april 2024 der Forskningsrådet ble bedt om å utrede behovet for tungregnekraft for forskning og kunstig intelligens. Forskningsrådet leverte sin rapport 4. juli 2024.

I rapporten anbefaler Forskningsrådet at det investeres over 2,5 mrd. kroner i tungregning i løpet av en 5-årsperiode. Dette beløpet ligger over terskelverdien på 1 mrd. kroner der det stilles krav om utredning i henhold til Statens prosjektmodell (SPM), jf. Rundskriv R-108/23, dvs. konseptvalgsutredning (KVU) og sentralt styringsdokument (SSD). Utredningene skal i tråd med rundskrivet underlegges en ekstern kvalitetssikring.

KD ber med bakgrunn i dette om at Forskningsrådet foretar en oppdatert utredning for investering i tungregnekraft for en 5-årsperiode. Utredningen skal gjennomføres i tråd med føringer for konseptvalgsutredninger, jf. Rundskriv R-108/23. Det overordnede behovet som skal utredes, er å anskaffe IT-utstyr som kan levere tungregnekraft. Det er imidlertid behov for å utdype beslutningsgrunnlaget på noen områder. Utredningen skal vurdere følgende:

- Behovet for tungregnekraft til formålene forskning, offentlig forvaltning og utvikling og bruk av KI sett opp mot hva som finnes i dag
- Hvordan en eventuell investering i nasjonal infrastruktur bør gjennomføres, herunder gjennom nasjonal anskaffelse, gjennom samarbeidsavtaler med EU eller andre leverandører, eller gjennom en kombinasjon av disse
- Hvordan en nasjonal infrastruktur for tungregning bør organiseres, herunder hvilke aktører som skal anskaffe og drifte den

- Hvordan en eventuell investering kan finansieres, dvs. ulike finansieringsmodeller, inkludert muligheten for eventuelt offentlig-privat samarbeid for å tilby regnekraft til aktører i Norge og eventuelt brukerbetaling

Utredningen av behovet bør videre vurdere betydningen av tungregnekraft for nasjonal kontroll, sikkerhet, og personvern, for ivaretagelse av norske og samiske språkmodeller, for behovet for nasjonal kompetanse om tungregning, samt for norsk konkurransekraft.

Bakgrunnen for utredningen er de samme som er beskrevet av brevet fra april 2024. Forskningsrådets rapport fra juli 2024 kan derfor legges til grunn for arbeidet. Imidlertid er det behov for å systematisere og supplere dette materialet i tråd med rundskriv R-108/23.

KVU skal etter leveransen kvalitetssikres eksternt i tråd med Statens prosjektmodell. Forskningsrådet vil, nokså umiddelbart etter levering av KVU, få bestilling om utredning av forprosjektfasen i tråd med Statens prosjektmodell, som også skal kvalitetssikres.

Det legges opp til løpende dialog mellom Forskningsrådet og departementet.

Frist for besvarelse: 15. januar 2025.

Med hilsen

Marthe Nordtug (e.f.)
avdelingsdirektør

Klo Kwe Moo Kham
førstekonsulent

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Norges forskningsråd
v/
Postboks 564
1327 LYSAKER

Deres ref

Vår ref
22/4536-

Dato
3. juli 2024

Oppstart av arbeidet med en tverrgående FOU-strategi om kunnskap om likestilling og diskriminering

Kultur- og likestillingsdepartementet (KUD) viser dialog med Norges forskningsråd om oppstart av arbeidet med en tverrgående FoU-strategi om likestillings- og diskrimineringsforskning. Departementet viser også til Forskningsrådets forslag til mandat og tidslinje mottatt, som samsvarer godt med dialogen så langt.

Oppdraget til Forskningsrådet kan konkretiseres ytterligere, gjerne med enkelte oppdrag knyttet til arbeidet med strategien. KUD vil drøfte Forskningsrådets rolle og oppdrag med de andre sektordepartementene. Dette for å forankre Forskningsrådets bidrag til strategiarbeidet.

På denne bakgrunn gir KUD Norges forskningsråd i oppdrag å være sekretariat for en interdepartemental arbeidsgruppe som skal delta i prosessen med å utvikle en tverrsektoriell FOU-strategi om kunnskap om likestilling og diskriminering.

Vedlagt følger kopi av møteinvitasjon til det første møtet som finner sted 3. september 2024 kl 1000-1200.

I tråd med avtale ber KUD om at Norges forskningsråd sender spesifisert faktura til KUD innen 10. desember for utført arbeid i 2024. Videre at bes Forskningsrådet sende fakturaer for utført arbeid i 2025 senest 10. desember 2025. Adresse for elektronisk faktura er 97217866, og fakturaen bes merket med bestillerreferanse 9230JNHA.

Ta kontakt med Juliet Namuli Birabwa Haveland; jnha@kud.dep.no om det er spørsmål til oppdraget.

Med hilsen

Åsulv Solstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Juliet Namuli Birabwa Haveland
fagdirektør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg:

1. Invitasjon fra KUD til møte i interdepartemental arbeidsgruppe 3. september 2024

Sak S 60/24

Budsjettforslag 2026 del 1

Til Styret	Ansvarlig Direktør Jesper W. Simonsen	Saksbehandler Nina Therese Maubach og Stig Slipersæter	Vedlegg 1. Innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026
Fra Administrerende direktør			

BESLUTNINGSSAK

Forslag til vedtak Styret vedtar Forskningsrådets innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026. Adm. dir. får fullmakt til å ferdigstille innspillet i tråd med styrets diskusjon.

Kort bakgrunn Forskningsrådet skal oversende budsjettforslag for 2026 til departementene innen 1. november. Budsjettforslaget består av to deler:

- I. Et overordnet forslag til volum og innretning på offentlig FoU-innsats i 2026 og fremover, i tråd med langtidsplanens mål og prioriteringer, Forskningsrådets strategi og øvrige kunnskapsbehov som er særlig aktualisert siste år. Del I sendes fra styret.
- II. Departementsvise budsjettforslag for 2026 med konkrete beløpsfestede forslag til satsinger som dels foreslås finansiert gjennom vekst og dels gjennom omprioritering innenfor dagens budsjettnivå for det enkelte departement. Del II følger opp de overordnede prioriteringene i del I og departementenes sektoransvar for forskning. Del II sendes fra administrasjonen.

Denne saken handler om del I og er en oppfølging av drøftingssak fra styrets møte 12. september.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Saken fremmes for endelig vedtak.

Hovedpunkter Kunnskapsdepartementet skriver i tilbakemeldingen etter etatsstyringsmøtet 2024 at "... myndighetene [trenger] at Forskningsrådet gir helhetlige og uavhengige forskningspolitiske råd (av typen «hva Norge trenger fremover»)." Innspillet til statsbudsjettet er ment å være råd av denne karakteren til Regjering og Storting om hvordan forskningsinnsatsen bør prioriteres og innrettes for å ivareta samfunnets kunnskapsbehov, bidra til verdiskaping samt sikre høy kvalitet og tilstrekkelig kapasitet i forskningssystemet. utfordringene som forskningen skal bidra til å møte er nærmere omtalt i vedlegget til saken.

Norges samlede FoU-innsats

Norges samlede FoU-innsats i 2022 utgjorde 88,9 mrd. kroner hvorav næringslivet står for i underkant av halvparten. Offentlig FoU-innsats i 2024 er anslått til 0,93 prosent av BNP, ikke medregnet provenytab for SkatteFUNN som er estimert til 3,4 mrd. kroner. I forslag til statsbudsjett for 2025 anslår regjeringen at offentlig FoU-innsats vil gå ned til 0,89 prosent av BNP, ikke medregnet provenytabet for SkatteFUNN. I Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er det slått fast at

statens bevilgninger til FoU skal utgjøre 1 prosent av BNP for å realisere målene i langtidsplanen, mens næringslivets FoU-investeringer skal utgjøre 2 prosent.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning slår fast at «*I norsk forskningspolitikk er det et prosentmål om ressursinnsats til FoU. Dette innebærer at 3 prosent av BNP skal gå til FoU innen 2030.*» FoU-utgiftene har sammenheng med næringsstruktur og den lave innsatsen på FoU i Norge er ofte forklart med en lite FoU-intensiv næringsstruktur. I tillegg har Norge en stor offentlig sektor, sammenlignet med andre OECD-land. Hvis Norge skal opprettholde et høyt BNP i en fremtid med lavere inntekter fra petroleumssektoren, er det avgjørende å utvikle et innovativt og produktivt næringsliv på andre områder.

FoU-ambisjoner internasjonalt

EU har et vedtatt mål om at FoU skal utgjøre 3 prosent av BNP (jf. Lisboa-traktaten). I en nylig fremlagt rapport av Mario Draghi om Europas fremtidige konkurransevne er en av anbefalingene «*(to) renew the commitment to increasing the EU's R&D expenditure to 3%*» (jf. [The future of European competitiveness](#)). Sverige hadde en FoU-innsats på 3,57 prosent av BNP i 2023. I forslaget til statsbudsjett for 2025 foreslår den svenske regjeringen å øke de offentlige bevilgningene til FoU med 6,5 milliarder SEK innen 2028. Veksten til forskning og innovasjon begrunnes med at Sveriges verdiskaping og konkurransekraft må styrkes. Finland har på sin side en FoU-andel på 2,98 prosent av BNP i 2023. Finlands regjering har vedtatt en plan for å øke FoU-innsatsen til 4 prosent av BNP innen 2030 (jf. [Act on Research and Development Funding in 2024–2030](#)). Vedtaket innebærer bl.a. at offentlig FoU-innsats skal økes til 1,2 prosent av BNP innen 2030. Begrunnelsen for FoU-veksten er å "...*accelerate sustainable economic growth, strengthen competitiveness and increase productivity.*" Både Sveriges og Finlands ambisiøse FoU-mål er besluttet med økonomisk resesjon som bakteppe.

Behov for økt offentlig innsats

I styrets innspill til statsbudsjett for 2025 var hovedanbefalingen å øke de offentlige FoU-investeringene til 1,2 prosent av BNP for en periode, blant annet for å utløse forskningsdrevet grønn og digital omstilling i næringslivet, møte bærekraftsutfordringene og innsatsen for kunnskapsgjennombrudd og forskningsinfrastruktur. Vi mener at denne anbefalingen står seg også i år, men at nye utfordringer tilsier at den offentlige innsatsen bør komme opp på minst 1,2 prosent av BNP uten noen tidsavgrensning. Opptrapping til dette nivået må skje over noen år.

Endringer i utfordringsbildet som begrunner økt innsats:

- Behovene for FoU knyttet til nasjonal sikkerhet og beredskap i bred forstand er forsterket. Det gjelder vår totale beredskapsevne inkludert behovene for å utvikle et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermet og gradert forskning. Hvis Norge skal nå NATOs mål om at FoU-andelen av forsvarsutgiftene skal utgjøre 2 prosent, tilsier det 1,82 mrd. kroner av nåværende forsvarsbudsjett, om lag 227 mill. kroner over 2024-nivå. Hvis den foreslåtte veksten i forsvarsutgiftene på 611 milliarder innen 2036 realiseres, vil det medføre en økning i FoU-utgiftene på 1,2 milliarder ut over 2024-nivå for å nå NATOs ambisjon.
- Behov for økt kapasitet til tungregning. Forskningsrådet har utredet behovet for investeringer i tungregnekapasitet og beregnet dette til at det over tid kreves en investering på 2,6 mrd. kroner. I tillegg er det nødvendig å fornye og oppgradere annen infrastruktur for forskning.
- Personellkrise og utvikling av offentlig sektor. I *NOU 2023:4 Tid for handling* anbefaler helsepersonellkommissjonen etablering av et forsknings- og utviklingsprogram for ny teknologi og innovative arbeidsprosesser for å løse

helsepersonellkrisen. Det foreslås at programmet finansieres med 5 mrd. kroner over en tiårsperiode. Det må forventes at personellmangel også utfordrer andre sektorer.

- Klima- og naturkrisene. Innsatsen på forskning, innovasjon og teknologiutvikling for rask reduksjon av klimautslipp i tråd med målene i Parisavtalen må forsterkes. Det trengs mer forskning for ivaretagelse av biologisk mangfold, og bærekraftig forvaltning av natur, arealer og ressurser.
- For å realisere regjeringens mål om at næringslivets andel av FoU-innsatsen skal utgjøre 2 prosent av BNP, anser Forskningsrådet at det trengs en forsterket offentlig satsing utover dagens nivå. Dels må vi stimulere næringslivet til å finansiere mer FoU. Planen om å løfte næringslivets FoU-finansiering vil være svært krevende å oppnå og krever sterkere insentiver. I tillegg må det offentlig bidra til at forskningen i større grad bidrar til næringslivets produktivitet utvikling og konkurranseevne – ikke minst til etablering av nytt næringsliv.

Offentlig finansiering gjennom Forskningsrådet

Forskningsrådets andel av den offentlige forskningsfinansieringen har over tid gått ned fra 26,6 prosent i perioden 2011-2019 til 22,9 prosent i 2024. Dette inkluderer både midler gjennom konkurransearenaer og kontingenter, gjennomstrømningsmidler som grunnbevilgninger til instituttsektoren, mv. I Langtidsplanen sies det at «Konkurransebaserte ordninger i Forskningsrådet er viktige for å sikre høy kvalitet og for å innrette forskningsaktiviteten mot kunnskapsbehovene i ulike samfunnssektorer.» Reduksjonen i Forskningsrådets andel medfører en svekkelse av innsatsen inn mot samfunnets omstillings- og kunnskapsbehov. Mulighetene til å se nasjonale og internasjonale konkurransearenaer i sammenheng reduseres også.

Forslaget om at ved vekst i FoU-budsjettene bør Forskningsrådets andel av de offentlige utgiftene økes til 30 prosent, vil innebære at konkurransearenaene over tid vil styrkes betydelig (med utgangspunkt i FoU-tildelinger i 2024-budsjettet vil en andel på 30 prosent utgjøre en vekst på 3,86 mrd. kroner). Videre vil mulighetene for å rette innsatsen inn mot sektorbehovene forbedres.

Forskningsrådets budsjett kommer fra alle departementer. Midler fra departementene skal gå til forskning som ivaretar de enkelte departementenes sektoransvar, også når midlene settes inn i sektorovergrepene forskning. Dette sikrer at forskningen kommer sektorområdene til gode, men på samme tid begrenser dette Forskningsrådets handlingsrom til å omprioritere. Departementene skal vurdere forskning opp mot andre tiltak for å fremme de sektorpolitiske målene. Forskningsrådet har til nå vurdert at alle departementer i større grad burde bruke forskning til å understøtte politiske beslutninger og forskningsbasert praksis i sektorene. Forskningsrådet har dialog med departementene for å sikre at midlene kommer til best mulig nytte, også gjennom å fremme omprioriteringsforslag.

Forberedelse / prosess

Administrasjonen har utviklet saken på grunnlag av diskusjonen i styrets møte 12. september.

Videre saksgang

Forskningsrådets budsjettforslag 2026 oversendes departementene innen 1. november.

Innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026

Forskningsrådets overordnede råd for forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026 er at

offentlige FoU-investeringer må over tid økes til minst 1,2 prosent av BNP for å utløse mer forskning og innovasjon av høy kvalitet for økt nasjonal sikkerhet og rask omstilling.

Et kunnskapssamfunn for fremtiden

Økt geopolitisk spenning og rivalisering, klimaendringer og tap av biologisk mangfold, demografiske endringer, raske og uoversiktlige teknologiske skift, samt store omstillingsbehov i næringslivet og i offentlig sektor er utviklingstrekk som fremheves i regjeringens perspektivmelding. Utfordringene kjennetegnes av stort alvor og behov for raske løsninger, men utgjør samtidig en mulighet for omstilling, fornyelse og viktige kunnskapsgjennombrudd. Skal Norge få til den nødvendige omstillingen raskt nok til å møte utfordringene, må den offentlige FoU-innsatsen trappes opp til minst 1,2 prosent av BNP i løpet av noen år. Tilsvarende ambisjoner er besluttet i Finland og anbefalt av Sveriges regjering. Begge land begrunner veksten i offentlig FoU-innsats med behov for bærekraftig økonomisk vekst, verdiskaping og konkurransekraft. Det er behov for å utløse økt FoU-innsats for produktivtvekst og omstilling i næringslivet samt ivareta store forskningsbehov for å styrke nasjonal sikkerhet og for å håndtere en betydelig personellmangel i helse- og velferdssektoren.

En offentlig andel på 1,2 prosent av BNP vil utgjøre en vekst på om lag 12 mrd. kroner sammenlignet med gjennomsnittet for årene 2019-2023 (løpende priser). Skal man innfri NATOs ambisjon om at FoU-andelen av forsvarsutgiftene skal utgjøre to prosent vil det kreve et vesentlig løft i forsvarsrelatert FoU utover dagens nivå. Videre er det utredet behov for investeringer i tungregnekapasitet på 2,6 mrd. kroner. Dersom EU løfter ambisjonsnivået i det kommende rammeprogrammet for forskning og innovasjon vil Norges kontingent ventelig øke.

Norge står overfor et nytt trussel- og risikobilde som er sammensatt og griper inn i alle sektorer. Regjeringen skal styrke framtidens forsvarsevne ved å satse mer på forskning og utvikling for et fleksibelt og tilpasningsdyktig forsvar. Dette fordrer at barrierer mellom militær og sivil sektor bygges ned slik at aktørene finner sammen og drar nytte av hverandre. Det er behov for å styrke kunnskaputviklingen om sammensatte trusler, nasjonale sårbarheter og sivil motstandskraft innenfor et helhetlig forskningssystem for åpen, skjermet og gradert forskning. Dette må inkludere en kapasitetsøkning i FoU-innsatsen på et datadrevet forsvar, noe som forutsetter utvikling av tungregnekapasitet og kunstig intelligens (KI).

Forskningens funn og resultater må komme raskere til anvendelse i politikk, forvaltning, næringsliv og offentlig sektor. Utfordringer må håndteres med kunnskapsbaserte avbøtende tiltak som er treffsikre, ikke har vesentlige negative effekter og er kostnadseffektive. Innretningen på offentlig FoU-innsats må i større grad håndtere omstillingssvikten i samfunnet og det må etableres mekanismer for bedre samordning på tvers av sektorer og departementer. Samfunnsoppdrag er en ny metodikk for å møte komplekse utfordringer og denne må videreutvikles.

Norske forskningsinstitusjoner må sikres vilkår som gjør de attraktive i møte med økt internasjonal konkurranse om forskertalenter. Forskningssystemet må være skalert til å støtte alle samfunnssektorer med nødvendig kompetanse og kapasitet til å møte utfordringene og dra nytte av muligheter som oppstår. Innsatsen for å fremme høy kvalitet og tilrettelegge for kunnskaps- gjennombrudd i alle deler av forsknings- og innovasjonsskjeden må styrkes og balansen mellom grunnforskning, anvendt forskning og innovasjon må være god.

Forskningsrådets satsinger har vært instrumentelle i å gjennomføre både tematiske og strukturelle forskningspolitiske prioriteringer samt å styrke kvaliteten i norsk forskning. Forskningsrådet spiller en viktig rolle i å få fram prosjekter som kan videreutvikles i andre deler av virkemiddelapparatet til produkter og tjenester i markedet. Ved vekst må andelen av offentlige FoU-midler over Forskningsrådets nasjonale konkurransearenaer økes for å sikre høy kvalitet på forskningen, strategisk innretning av innsatsen og rask iverksetting av FoU-politiske prioriteringer, samt mer dynamikk i samarbeidet mellom forskningsinstitusjonene og mellom forskningsinstitusjonene og offentlig og privat sektor. Forskningsrådets nasjonale konkurransearenaer sikrer at midler til forskning blir tilgjengeliggjort for alle relevante aktører. Forskningsrådets andel av offentlig FoU-innsats har i gjennomsnitt utgjort 26,6 prosent fram til 2019. Fra dagens knappe 23 prosent bør Forskningsrådets andel, over tid, opp på 30 prosent for å bidra til nødvendig omstilling gjennom høy kvalitet, riktig retning og fart på FoU-innsatsen. Dette vil ha positive ringvirkninger for forskningssystemet som helhet og for dets evne til å tilby kunnskap samfunnet behøver. En større andel gjennom Forskningsrådet forutsetter et tett og godt samspill med aktørene i forskningssystemet.

Regjeringens Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2023-2032 setter retning for forskningspolitikken. Forskningsrådets innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2026 er vårt råd for hvordan forskningsinnsatsen kan sikre gjennomføringen av langtidsplanen og ivareta samfunnets øvrige kunnskapsbehov for å møte utfordringer som ikke er omtalt i planen. Konkrete forslag til satsinger som understøtter langtidsplanens mål og prioriteringer, samt imøtekommer nye kunnskapsbehov, er omtalt i vårt budsjettforslag overfor de enkelte departementene.

Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne

Perspektivmeldingen peker på at produktiviteten i norsk økonomi må styrkes samtidig som underskuddet på kompetent arbeidskraft må dekkes inn. Dette krever blant annet at næringslivet er innovativt og omstillingsdyktig for at det skal kunne finansiere og bidra til å utforme framtidens velferdssamfunn, realisere lavutslippssamfunnet og utnytte mulighetene i bærekraftig og digital verdiskaping. Regjeringens mål om at næringslivets FoU-investeringer skal utgjøre 2 prosent av BNP innen 2030 fordrer også etablering og skalering av selskaper som innoverer innenfor avanserte teknologier (deep-tech), økt FoU i eksisterende virksomheter samt tilgang på relevant kompetanse. En stor utfordring for norsk omstillingsevne og konkurransekraft er at norske bedrifter sakker akterut i bruken av KI, skalering av oppstartsselskaper er utfordrende og tilgangen på risikokapital er svært begrenset. I tillegg mangler vi spisskompetanse innenfor fremtidsrettet teknologi.

Det må sikres bedre mekanismer for risikoavlastning samtidig som investeringsvolumet i den næringsrettede porteføljen for grønn og digital omstilling må økes på tvers av virkemiddelaktørene. Et innovativt næringsliv trenger også tilgang på tålmodig kapital for å realisere FoU-investeringer. Banebrytende forskning er essensielt for å få fram nye idéer og løsninger for næringslivet, og en større del av den offentlige FoU-innsatsen må innrettes slik at den utløser en forskningsdrevet

omstilling av samfunnet. Dette krever at forskningssystemets kapasitet og kompetanse i arbeidet med utvikling og omstilling av norsk næringsliv må løftes. Det er i tillegg viktig for nasjonal sikkerhet å utdanne kunnskapsrike kandidater innenfor digital teknologi, som kan sikkerhetsklareres.

Offentlig sektor står allerede i store utfordringer som mangel på arbeidskraft og finansiering. Dette krever omstilling og økt satsing på forskning og innovasjon som kan få fram kunnskap for en god og kostnadseffektiv ivaretagelse av fellesskapets midler og produksjon av tjenester. Dette gjør det nødvendig å styrke forskningen for å utforske og utvide handlingsrommet for utvikling av velferds-samfunnet. Forskningen spiller en nøkkelrolle i å finne nye, smarte løsninger, evaluere effektiviteten av eksisterende løsninger og tilby kunnskap om hvordan ideer kan skaleres og tilpasses nye kontekster. Det går betydelige midler til offentlige innkjøp som i større grad må rettes inn mot innovative anskaffelser med en tydelig FoU-komponent. Mange offentlige aktører vil ha stor nytte av å styrke samarbeidet med leverandører for å utvikle bedre produkter og tjenester.

Norge har en betydelig kunnskapsberedskap i forskningen som utføres ved universiteter, forskningsinstitutter, helseforetak og i næringslivet. Det trengs virkemidler som sikrer at forskningens resultater blir tatt i bruk i næringsliv og offentlig sektor raskere og i enda større grad. Vi trenger mer kunnskap om hva som virker for å få til et bedre samspill mellom forskning og brukere av forskning samt hvordan vi kan utvikle en enda mer effektiv forsknings- og innovasjonspolitik.

Med vekst i forskningsinnsatsen i 2026 vil Forskningsrådet:

- videreutvikle arenaer og virkemidler for forskning, eksperimentering og innovasjon i næringslivet for grønn og digital omstilling samt økt sikkerhet;
- øke innsatsen på muliggjørende, digitale og industrielle teknologier;
- styrke innsatsen på digitalisering, organisering og kompetanseutvikling i offentlig sektor generelt og spesielt for å løse helsepersonellkrisen.

Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft

Bærekraftig utvikling innenfor jordens tålegrenser er det overordnede målet for verdenssamfunnets tilslutning til FNs Agenda 2030. Ifølge FNs *The Sustainable Development Goals Report 2024* har den globale innsatsen for å realisere bærekraftmålene stagnert siden 2020. I 2024 er det bare 16 prosent av målene som ligger an til å bli realisert innen 2030, som er ett prosentpoeng opp fra 2023.

Norges tilslutning til Parisavtalen pålegger oss å bidra til at avtalens langsiktige temperaturmål nås. Dette krever at utslipp av klimagasser må reduseres raskt i alle sektorer. Forskning for utslippskutt og klimatilpasning er sentralt for at myndighetene skal kunne fatte kunnskapsbaserte beslutninger. I perspektivmeldingen forutsettes det at verden vil lykkes med å begrense global oppvarming i tråd med Parisavtalens mål og at Norge vil klare omstillingen til et lavutslippssamfunn. Dersom vi ikke får til raske og omfattende reduksjoner vil de negative konsekvensene for miljø og samfunn bli betydelige og langtidsutsiktene for Norges økonomi være langt mer dystre enn prognosene tilsier.

Menneskelig aktivitet utøver et vesentlig press på biomangfold og nødvendige klima- og økosystemtjenester. Klimatiltak for å realisere det grønne skiftet står for en betydelig del av presset på naturen og arealutviklingen i Norge skjer til dels i strid med de mål og prinsipper Stortinget har fastsatt for å sikre en bærekraftig utvikling. Det trengs et løft til forskning og innovasjon for en helhetlig forvaltning på naturens premisser, forebygging av naturfarer og en mer klimarobust samfunnsutvikling.

En sentral utfordring i perspektivmeldingen er kampen om arbeidskraften. Omsorgsoppgavene blir flere, men vi blir ikke flere i yrkesaktiv alder til å utføre dem. Økte spenninger i verden, klima- og naturendringer og avtagende petroleumsaktivitet forsterker behovet for å bruke ressursene godt og riktig. Små forskjeller og stabil tilgang på velferdstjenester må bevares i møte med omstillingene. Den demografiske utviklingen og økt sosio-økonomisk ulikhet påvirker produktivitet, ressursutnyttelse og etterspørsel. For å opprettholde og videreutvikle velferdssamfunnet må andelen mennesker som står utenfor arbeidsliv og utdanning reduseres betydelig. Det trengs mer forskning for å sikre et godt utdanningssystem, økt deltakelse i arbeid og samfunnsliv og gode og effektive helse- og velferdstjenester som utnytter ny teknologi.

Det norske demokratiet kjennetegnes av verdier som likeverd, trygghet og tillit, men kompleksiteten i utfordringsbildet gjør samfunnet mer sårbart. Det trengs økt innsats på forskning som gir en bedre risikoforståelse, samt om hvordan samfunnssikkerheten kan utvikles gjennom beredskap og systemer som ivaretar dagens og framtidige behov.

Norge har ambisjoner om å være en global partner i arbeidet med bærekraftmålene. Forskningsgjennombrudd innenfor fornybar energi, teknologiutvikling og helsetjenester vil være viktig for økonomisk og samfunnsmessig utvikling også i lavinntektsland. Bærekraftsutfordringene stiller nye krav til tverrfaglighet, til samarbeid mellom aktører i forsknings- og innovasjonssystemet og til samspillet med det sivile samfunnet. Utviklingen av ny kunnskap og nye løsninger må forseres slik at disse kan tas i bruk raskt på alle relevante områder.

Med vekst i forskningsinnsatsen i 2026 vil Forskningsrådet:

- styrke innsatsen på forskning, forskningsdrevet innovasjon og teknologiutvikling som har potensiale til raskt å redusere utslipp og som bidrar til bærekraftig ressurs-, natur- og arealforvaltning;
- mobilisere til tverrsektorielt FoU-samarbeid og utvikle nye arbeidsformer for å redusere ulikhet og utenforskap samt videreutvikle samfunnets velferd og sikkerhet;
- mobilisere til internasjonalt forskningssamarbeid for å utvikle ny kunnskap og nye løsninger på bærekraftsutfordringene.

Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning og høyere utdanning

Høy kvalitet er avgjørende i alle deler av forskningen, fra grunnleggende forskning til forskningsdrevet innovasjon. Gjennombrudd som kommer med den grunnleggende forskningen fornyer fagfeltene, utvikler tverrfaglighet og gjør oss i stand til å møte også framtidige samfunnsutfordringer som vi ikke overskuer i dag. Dette er særlig viktig i en tid med stort behov for omstilling og innsats på nye områder. I tillegg er grunnleggende forskning viktig for samfunnets konkurransekraft. Den konkurransebaserte finansieringen av forskning må styrkes og med en særlig satsing på radikale forskningsidéer som kan bidra til banebrytende forskning på tvers av tradisjonelle fagområder og metoder. Dette vil gjøre det norske forskningssystemet i stand til å ta opp kunnskap som produseres utenfor landet samt å levere kunnskap som er oppdatert og relevant for samfunnet. Innsatsen for å få fram radikale idéer avhenger av at det er en solid base i institusjonenes egen grunnleggende forskning. Det må tilrettelegges for utvikling av fremragende miljøer som kan samarbeide med ledende forskere internasjonalt samt øke suksessraten i EUs rammeprogram for forskning og innovasjon, ERC og EIT.

Banebrytende fremskritt innenfor KI har ført til et veiskille for vitenskapen. KI fremskynder både vitenskapelige funn og analyser, samtidig som etablerte normer og verdier som ansvarlighet, åpenhet og menneskelig ansvar i vitenskapelig praksis utfordres. Dette krever særlig oppmerksomhet innenfor generativ KI. Fremtidige KI-innovasjoner kan både avbøte noen av disse utfordringene og introdusere nye. Det økende volumet og mangfoldet av data kombinert med nye og mer avanserte algoritmer gir store muligheter for forsknings- og innovasjonsmiljøer til å utvikle ny kunnskap, produkter og tjenester. Når mulighetene for å modellere øker eksponentielt, sammen med nye muligheter for å utnytte og utvikle generativ KI, er det behov for betydelig mer tungregnekraft.

Kvanteteknologi vil ventelig gi grensesprengende gjennombrudd for økt kapasitet og fart i beregning av store datamengder. Det er imidlertid store utfordringer med denne teknologien som må løses før den kan komme til anvendelse i forskningen og i samfunnet. Det er derfor nødvendig å tilrettelegge for vesentlig økt tungregnekapasitet basert på dagens teknologi, sammen med infrastruktur og støttetjenester for håndtering av data, ikke minst for at det skal være kapasitet til å utvikle robuste norske språkmodeller.

I noen kritiske samfunnssektorer mangler det i dag forskningskapasitet og/eller -kvalitet, noe som begrenser mulighetene for effektivt omstillingsarbeid. Dette kan skyldes utilstrekkelig rekruttering til feltet, mangel på tilgang til og tilrettelegging av sektorspesifikke data for forskningsformål, eller mangel på praksis, lederskap og kompetanse når det gjelder å anvende forskning.

Uten at det tas grep for å redusere personalbehovet i særlig personellintensive næringer, som helse og velferd, er det lite rom for økt sysselsetting i øvrig samfunns- og næringsliv. Det må jobbes smartere og ny teknologi må tas i bruk raskt. Nye arbeidsformer og økt digitalisering forutsetter at arbeidsstyrkens kompetanse heves gjennom etter- og videreutdanning. Dette krever et kapasitetsløft ved norske høyere utdanningsinstitusjoner for å ivareta forskningsbasert undervisning.

Med vekst i forskningsinnsatsen i 2026 vil Forskningsrådet:

- styrke innsatsen på den grunnleggende forskningen og stimulere til flere banebrytende forskningsidéer;
- sikre tilgang på moderne og oppdatert forskningsinfrastruktur, øke tungregnekapasiteten og tilrettelegge for åpen tilgang på data for forskning;
- videreutvikle ordninger som fremmer samarbeid og som sikrer at forskningen blir tatt raskere i bruk.

Sak S 62/24

Tilleggsoppdrag internrevisjon

Til
Styret

Ansvarlig Direktør
Jonas Gaudernack, Intern revisor

Saksbehandler

Vedlegg
1. Ingen vedlegg

Fra
Administrerende direktør

Forslag til vedtak

Styret vedtar at internrevisjonsplanen for høsten 2024 suppleres med en revisjon av informasjonssikkerhet i iFront

Bakgrunn

Styret behandlet forslag til internrevisjonsplan for høsten 2024 i styremøtet 12.09.2024. Styret stilte spørsmål ved om det i planen for høsten også burde inkluderes en revisjon av iFront. Styret ba internrevisor om å komme tilbake i styrets oktobermøte med et svar.

Hvorfor saken fremmes til møtet

Saken er av styret ønsket avklart i styremøtet 24.10.2024.

Hovedpunkter

Internrevisor har hatt dialog med administrasjonen om nytten av en internrevisjon av iFront i høst. Det er vurdert hva som allerede dekkes av ekstern kvalitetssikrer for prosjektet, hva det eventuelt vil være nyttig å supplere med fra et internrevisjonsperspektiv, og om det er nyttig å gjøre dette i høst.

Administrasjonen og internrevisor foreslår at internrevisjonsplanen for høsten suppleres med en informasjonssikkerhetsrettet revisjon av iFront. Dette dekkes i liten grad av ekstern kvalitetssikrer. Det anses nyttig å få en gjennomgang nå, slik at eventuelle læringspunkter kan hensyntas så raskt som mulig.

Revisjonen legges opp til å dekke:

1. Organisatorisk perspektiv: Hvordan det i prosjektet er lagt opp til å jobbe systematisk med ivaretagelse av informasjonssikkerhetsbehov for iFront.
2. Teknisk perspektiv: Vurdering av sikkerhetsmekanismer som utvikles i/for iFront, sett opp mot risikovurderinger og relevant god praksis for liknende systemer.
3. Testing av utvalgte informasjonssikkerhetsmekanismer i produksjonssatte løsninger (Skattefunn).

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser (kort)

Revisjonen vil kreve noe tid fra særlig de som jobber med informasjonssikkerhet i prosjektet, men denne tidsbruken er samtidig tenkt å bestå av konstruktiv, faglig informasjonssikkerhetsdialog til nytte for Forskningsrådet. Kostnadsomfang vil avklares ved fastsettelse av detaljert prosjektplan, og anslås under tnok 500.

Forberedelse / prosess (kort)

Saken er utarbeidet av Jonas Gaudernack (Internrevisor) og Tove K. Stølen (Prosjekteier iFront / Områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift).

Videre saksgang (kort)

Ved vedtak vil internrevisor iverksette revisjonen og rapportere tilbake til styret i tråd med etablert internrevisjonspraksis.